

چکیده

صنایع دستی یکی از فعالیت‌های مهمی است که از جایگاه ویژه‌ای در توسعه اقتصادی برخی کشورها برخوردار می‌باشد. این صنعت علاوه بر درآمدزایی، اشتغال‌زایی و حفظ فرهنگ بومی نقش موثری در توانمندسازی اقتصادی و اجتماعی دارد. پژوهش حاضر با هدف شناسایی عوامل محیطی موثر بر توسعه صنایع دستی منطقه آزاد انزلی با استفاده از مدل PESTE، به بررسی عوامل محیطی تاثیرگذار در تولید صنایع دستی این منطقه پرداخته است. این تحقیق از نظر هدف، «کاربردی» و روش علمی به‌کار گرفته شده در آن از نوع «توصیفی - تحلیلی» می‌باشد که در آن ابتدا به شناخت ابعاد گوناگون توسعه صنایع دستی و ویژگی‌های آن در منطقه آزاد انزلی پرداخته شد و سپس عوامل محیطی موثر بر توسعه صنایع دستی و تاثیر آن بر رونق اقتصادی محدوده مورد مطالعه با استفاده از مدل PESTE و رتبه‌بندی شاخص‌ها با بهره‌گیری از مدل TOPSIS صورت گرفت. به همین منظور تعداد ۳۶۷ پرسشنامه بین بافندگان و تولیدکنندگان صنایع دستی منطقه آزاد انزلی توزیع گردید و نیز در راستای دستیابی به اهداف تحقیق و همچنین جهت رتبه‌بندی و بررسی ارتباط مفهومی بین شاخص‌ها از توزیع پرسشنامه خبره بین ۱۰ نفر از کارشناسان و متخصصان سازمان میراث فرهنگی و صنایع دستی استان گیلان استفاده شد. بر اساس یافته‌های تحقیق، مهمترین عامل‌های موثر در توسعه صنایع دستی منطقه آزاد انزلی به ترتیب اولویت‌بندی، عامل سیاسی و موقعیت جغرافیایی منطقه، عامل زیست‌محیطی، عامل فنی، عامل اجتماعی-فرهنگی و عامل اقتصادی بوده‌اند. فراهم بودن تسهیلات و امکانات ویژه برای صاحبان کالا در منطقه آزاد انزلی مهمترین عامل سیاسی؛ فرهنگ‌سازی در راستای حفظ محیط‌زیست تالاب انزلی مهمترین عامل زیست‌محیطی؛ ایجاد کاربرد مصرفی مناسب برای محصولات مهمترین عامل فنی؛ ارزش‌دهی به کار زنان در بخش صنایع دستی منطقه آزاد انزلی مهمترین عامل اجتماعی - فرهنگی و فراهم آوردن تسهیلات برای صادرات محصولات صنایع دستی منطقه از مهمترین عامل‌های اقتصادی موثر در توسعه صنایع دستی منطقه آزاد انزلی به شمار آمده‌اند.

کلمات کلیدی: تحلیل جغرافیایی، عوامل محیطی موثر، صنایع دستی، مدل PESTE، مدل TOPSIS